

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 430/2017-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Richardom Kovalčíkom, Advokátska kancelária, Rázusova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 42 C 53/2010 z 19. januára 2012, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11 Co 117/2012 z 24. júla 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 24/2014 z 26. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného

súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 42 C 53/2010 z 19. januára 2012, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 117/2012 z 24. júla 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 24/2014 z 26. februára 2015.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol ako žalovaný účastníkom konania o zaplatenie 1 499 € vedeného okresným súdom pod sp. zn. 42 C 53/2010. Žalobkyňou bola [REDAKOVANÉ] – FIORE (ďalej len „žalobkyňa“). Rozsudkom okresného súdu č. k. 42 C 53/2010-222 z 19. januára 2012 bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť žalobkyni 1 499 € s úrokmi z omeškania. Následným rozsudkom krajského súdu č. k. 11 Co 117/2012-269 z 24. júla 2013 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Napokon uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 24/2014-316 z 26. februára 2015 bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu odmietnuté. Uznesenie najvyššieho súdu bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 22. apríla 2015.

3. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že medzi účastníkmi vznikol na podklade zmluvy o dielo platný záväzkový vzťah, podľa ktorého žalobkyňa bola povinná za súčinnosti sťažovateľa v jeho objekte na [REDAKOVANÉ] v Košiciach realizovať pozemkové úpravy do 30. septembra 2008. Keďže k splneniu tejto povinnosti nedošlo, sťažovateľ listom z 21. októbra 2008 zmluvu vypovedal. Odstúpením od zmluvy vznikla objednávateľovi povinnosť zaplatiť zhotoviteľovi sumu pripadajúcu na vykonané práce a nahradiť mu účelne vynaložené náklady. Sťažovateľ bol preto povinný zaplatiť žalobkyni cenu prác, ktoré boli pri pozemkových úpravách v jeho objekte zrealizované. Z výsledkov vykonaného dokazovania dospel okresný súd k záveru, že zo strany žalobkyne boli pre sťažovateľa vykonané práce v takom rozsahu, ako boli faktúrou zo 17. marca 2009 v sume 3 324,68 € vyúčtované. Po odpočítaní sťažovateľom zaplatenej zálohy pripadala na vykonané práce a účelne vynaložené náklady suma žalobkyňou v žalobe uplatnená. Žalobe preto v časti istiny v celom rozsahu vyhovel. V dôvodoch rozsudku okrem iného uviedol, prečo nevykonaj aj dôkaz výsluchom svedka [REDAKOVANÉ].

4. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 11 Co 117/2012 z 24. júla 2013 na odvolanie sťažovateľa rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých výrokoch potvrdil a rozhodol

o náhrade trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa v danej veci úplne zistil skutkový stav veci, vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov a tvrdení účastníkov vyplynuli, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 132 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) a súhlasil aj s právnymi závermi súdu prvého stupňa. Konštatoval, že žalobkyňa jednotlivé nároky uplatňovala, vychádzajúc z pôvodnej dohody účastníkov o cene prác, sčasti podľa jej (sťažovateľom prijatej) cenovej ponuky a sčasti svoje nároky preukazovala skutočne vyplatenými sumami subdodávateľom. Následne sa vyjadril k jednotlivým fakturovaným prácam, vykonanie ktorých považoval zhodne so súdom prvého stupňa za preukázané. Konkrétne uviedol, že:

«Dôvodne bol uplatnený nárok vyplývajúci z prác vykonaných firmou SAMSON s.r.o., za ktoré žalobkyňa uhradila 494,03 € (faktúra na č.l. 11). Vykonanie prác strojami LOCUST a KOMATSCHU je zrejmé z denných hlásení o využití stroja (č.l. 21, 23) a tiež z výpovedí svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (zápisnica o pojednávaní z 9.5.2011 na č.l. 165-176).

Žalobkyňa ďalej za vykonané zemné práce kolesovým rýpadlom LB 110 v objekte žalovaného v prospech stavebnej firmy Žabecký, s.r.o. uhradila 532,20 € (faktúra na č.l. 83), a tieto práce potvrdzujú i záznamy z 24.9.2008 a 25.9.2008 (č.l. 22). Svedkyňa [REDAKOVANÉ] (zápisnica o pojednávaní z 9.5.2011) potvrdila, že výkopy na jazierka (ich umiestnenie) koordinoval žalovaný a tento nepreukázal, aby výkopy realizované žalobkyňou boli ďalej nepoužiteľné a že nové výkopy vykonal na inom mieste už svojpomocne.

Preukázané boli aj náklady na odvoz sutiny nákladným motorovým vozidlom Tatra vo výške 975,90 €. Žalobkyňa pri ich uplatnení vychádzala zo svojej evidencie (rozpis na č.l. 20) a k počtu „fúr“ sa vyjadrovali aj svedkovia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Každý z týchto svedkov popísal, koľko „fúr“ sutiny bolo z objektu žalovaného vynesných za jeho prítomnosti. Neobstojí názor žalovaného, že pri tejto položke (rovnako ako pri ostatných) fakturovaná suma nezodpovedá skutočnosti. Žalovaný sa totiž od počiatku sporu obmedzil zväčša len na jednoduché negovanie uplatňovaných nárokov tvrdiac, že tie, ktoré práce (výkony) neboli vôbec realizované a bola to žalobkyňa, ktorá listinnými dôkazmi (svojou evidenciou, faktúrami subdodávateľov), ako aj výsluchmi svedkov preukazovala opodstatnenosť žaloby. Konkrétne i pri odvoze sutiny žalobkyňa

produkovala dôkazy, proti ktorým argumentoval žalovaný tím, že on uhrádzal poplatky za ukladanie odpadu a vie tak zdokladovať, o koľko „fúr“ tak išlo. Podaním z 31.8.2011 (č.l. 192) však súdu prvého stupňa nakoniec oznámil, že „požadované doklady z Envirocentra o úhrade poplatku za odvoz sutiny sa mu v jeho písomnej agende nepodarilo nájsť“. (...)

Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností a citovaných zásad pre posudzovanie unesenia dôkazného bremena uplatnenú sumu za odvoz sutiny je možné akceptovať, rovnako ako fakturované záhradnícke práce (773,62 €). K týmto sa podrobne vyjadrovala svedkyňa [REDAKOVANÉ] a ich cena zodpovedá pôvodne dohodnutému rozpočtu (č.l. 24), a k ich vykonaniu sa podrobne vyjadrila aj žalobkyňa.»

Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia podľa krajského súdu spĺňalo požiadavky zákonného rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 OSP, keďže dávalo odpovede na podstatné otázky v danej veci. Za čiastočne dôvodnú považoval krajský súd iba námietku sťažovateľa, podľa ktorej súd prvého stupňa listinný dôkaz v podobe čestného vyhlásenia [REDAKOVANÉ] neoboznámil procesne relevantným spôsobom. Podľa odvolacieho súdu však uvedené pochybenie nemalo žiaden vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku, keďže práce v podobe ručného ošetrovania koreňov stromov boli potvrdené aj výsluchom ďalšej svedkyne [REDAKOVANÉ]. Rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej časti považoval preto za vecne správny.

5. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Nadalej trval na tom, že súd prvého stupňa pochybil, keď čestné vyhlásenie urobené [REDAKOVANÉ], z obsahu ktorého pri rozhodnutí vo veci samej vychádzal, neoboznámil na pojednávaní. Tým mu znemožnil vyjadriť sa k jeho obsahu, prípadne žiadať o vypočutie [REDAKOVANÉ] ako svedka, a teda mu odňal možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f) OSP. Toto pochybenie nemôže zhojiť ani jednoduché konštatovanie odvolacieho súdu, podľa ktorého nemalo údajne žiaden vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Okrem toho považoval rozsudok odvolacieho súdu za nedostatočne odôvodnený. Odvolací súd sa totiž v dôvodoch nevysporiadal so všetkými pre vec rozhodujúcimi skutočnosťami. V podstate sa len stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa, hoci toto malo viacero nedostatkov.

6. Najvyšší súd dovolanie ako neprípustné odmietol. K námietke týkajúcej sa čestného vyhlásenia [REDACTED] uviedol, že:

„V súvislosti s tvrdenou vadou, podľa ktorej súd nevykonal dôkaz listinou (Čestné prehlásenie [REDACTED] z 25. 10. 2011), z ktorej pri rozhodnutí vo veci vychádzal, v súlade s § 129 ods. 1 O. s. p., treba uviesť, že z obsahu zápisnice o pojednávaní zo 7.11.2011 skutočne nevyplýva, že by súd prvého stupňa vykonal dôkaz touto listinou jej prečítaním, prípadne oznámením jej obsahu (oboznámený bol len záverečný návrh z 26.10.2011, súčasne s ktorým podaním žalobkyňa založila do spisu aj vyššie označené čestné prehlásenie). Z dôvodov rozsudku súdu prvého stupňa je však zrejmé, že skutočnosť, ktorá bola obsahom čestného prehlásenia, potvrdili tiež ďalší svedkovia, ktorí boli označení v predchádzajúcom odseku rozhodnutia. To bol aj dôvod, pre ktorý súd prvého stupňa nepovažoval za potrebné vykonať dôkaz výsluchom tohto zamestnanca. Z rozhodnutia súdu prvého stupňa je teda zrejmé, že skutočnosť uvedenú v čestnom prehlásení mal preukázanú aj ďalšími svedeckými výpoveďami. Odvolací súd preto správne uzavrel, že hoci súd prvého stupňa pri vykonávaní dôkazu listinou nepostupoval správne, táto vada nemala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. (...)

Pokiaľ žalovaný vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. videl v tom, že sa nemal možnosť k uvedenému dôkazu vyjadriť, prípadne navrhnúť výsluch [REDACTED] ako svedka na pojednávaní treba uviesť, že žalovaný mal možnosť vyjadriť svoje námietky k tomuto dôkazu v odvolaní, ktoré proti rozsudku súdu prvého stupňa podal, čo v podstate aj urobil. Žalovanému nič nebránilo, aby prípadne v odvolaní navrhol vypočutie tejto osoby ako svedka, čo však žalovaný nevyužil. Za takejto procesnej situácie, keď proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa bolo prípustné odvolanie, žalovaným namietané procesné nedostatky treba považovať za zhojené. Zrušenie rozhodnutia odvolacieho a prvostupňového súdu a vrátenie veci na opätovné prejedanie a rozhodnutie by v takomto prípade odporovalo zásade hospodárnosti konania.“

7. Za dôvodnú najvyšší súd nepovažoval ani námietku sťažovateľa týkajúcu sa nedostatočnosti odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V tejto súvislosti konštatoval najmä, že:

„To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. (...)

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). (...)

V posudzovanej veci odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne uviedol ako vo veci rozhodol súd prvého stupňa, opísal dôvody, ktoré viedli žalovaného k podaniu odvolania a stručne uviedol obsah písomného vyjadrenia protistrany. Vecnú správnosť rozsudku súdu prvého stupňa skúmal zo všetkých žalovaným uplatnených dovolacích dôvodov. Ku každému uplatnenému dovolaciemu dôvodu sa vyjadril najskôr vo všeobecnej rovine a následne vo svetle prejednávanej veci. Osobitne uviedol, z akého dôvodu nepovažoval rozsudok súdu prvého stupňa za nepreskúmateľný. Podrobne vysvetlil vznik a obsah záväzkového právneho vzťahu vyplývajúceho zo zmluvy o dielo, možnosť objednávateľa od zmluvy odstúpiť a právne následky tohto jednostranného právneho úkonu a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec. Zároveň dal odpoveď, prečo v danej veci považoval skutkové a právne závery súdu prvého stupňa za správne. Osobitne reagoval na námietky žalovaného, ktoré sa týkali jednotlivých fakturovaných prác, tak z hľadiska ich vykonania žalobkyňou, ako aj z hľadiska ich ceny a venoval sa tiež otázke dôkaznej povinnosti a unesenia dôkazného bremena. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom konania, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo má žalovaný povinnosť zaplatiť žalobkyňou požadované plnenie. Okolnosť, že táto odpoveď žalovaného neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek žalovaného.“

8. Sťažovateľ považuje napadnuté rozhodnutia za protiústavné. Predovšetkým namieta, že postupom okresného súdu a krajského súdu a v konečnom dôsledku aj ich rozhodnutiami mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Sťažovateľ už v odvolaní proti rozsudku okresného súdu namietal konštatovanie okresného súdu, podľa ktorého svedkovia potvrdili, že na pozemku došlo k ručnému ošetrovaniu koreňov stromov a príklopu studne a na preukázanie týchto prác vraj bolo predložené čestné vyhlásenie zamestnanca žalobkyne [REDACTED], pričom vzhľadom na rozsah vykonaného dokazovania okresný súd nepovažoval za potrebné [REDACTED] navyše vypočuť. Sťažovateľ poukazuje na to, že z vykonaného dokazovania vôbec nebolo zrejmé, ktorí „svedkovia“ mali potvrdiť, že došlo k realizácii uvedených prác, keďže počas konania to bolo prezentované výlučne len jediným svedkom, a to zamestnankyňou žalobkyne [REDACTED], ktorej výpoveď bolo treba hodnotiť jednak s ohľadom na jej zamestnanecký pomer k žalobkyni, ale tiež s ohľadom na nezrovnalosti jej výpovede s výpoveďou žalobkyne. Tieto skutočnosti neboli okresným súdom a krajským súdom nijako zohľadnené.

9. Za oveľa závažnejšiu považuje sťažovateľ tú skutočnosť, že okresný súd sa oprel o výpoveď [REDACTED], ktorá bola obsiahnutá v čestnom vyhlásení, a to aj napriek tomu, že čestné vyhlásenie vôbec na pojednávaní neoboznámil, pričom jeho existencia a obsah neboli sťažovateľovi známe a dozvedel sa o nich až z písomného vyhotovenia rozsudku okresného súdu. Týmto pochybením okresný súd konal v rozpore s ustanovením § 122 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Odňal mu tým právo vyjadriť sa k tomuto dôkazu a požadovať vypočutie svedka [REDACTED] na pojednávaní.

10. Skutočnosť, že zo strany okresného súdu došlo k pochybeniu, keďže rozhodoval na základe dôkazu, s ktorým sťažovateľ nebol oboznámený, potvrdil aj krajský súd. Avšak aj napriek tomu, že došlo k preukázateľnému znemožneniu realizácie práv sťažovateľa, krajský súd na to neprihliadol a rozsudok okresného súdu potvrdil. Odôvodnil to tým, že pochybenie okresného súdu údajne nemalo vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku. S týmto tvrdením sťažovateľ nemôže vonkoncom súhlasiť. Postupom okresného súdu bolo totiž sťažovateľovi znemožnené nielen oboznámiť sa s predloženým dôkazom, ale aj požadovať vypočutie [REDACTED], a tým prípadne vyvrátiť tvrdenia žalobkyne. Zdôrazňuje ďalej, že vzhľadom na vážnu pochybnosť o nezaujatosti svedkyne [REDACTED]

nemožno akceptovať názor krajského súdu, podľa ktorého čestné vyhlásenie [REDAKOVANÉ] bolo de facto pre rozhodnutie irelevantné, keďže vykonanie sporných prác potvrdila aj svedkyňa [REDAKOVANÉ]. Závažné pochybenie okresného súdu nemôže podľa sťažovateľa zhojiť jednoduché konštatovanie krajského súdu, podľa ktorého pochybenie okresného súdu nemalo vplyv na vecnú správnosť rozsudku okresného súdu.

11. V nadväznosti na uvedené považuje sťažovateľ za potrebné poukázať aj na tvrdenie najvyššieho súdu v dovolacom uznesení, podľa ktorého sťažovateľovi nič nebránilo, aby prípadne v odvolaní navrhol vypočutie [REDAKOVANÉ], čo však sťažovateľ nevyužil. V skutočnosti, vychádzajúc z obsahu odvolania sťažovateľa, je bez akejkoľvek pochybnosti zrejmé, že sťažovateľ mal záujem o výsluch [REDAKOVANÉ]. Keďže však z odvolania tiež vyplýva, že sťažovateľ navrhoval zrušenie rozsudku okresného súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, v ktorom by malo dôjsť aj k výsluchu [REDAKOVANÉ], tento výsluch v odvolacom konaní by bol zbytočný a nevhodný. Znamená to, že hoci sťažovateľ v odvolaní priamo nenavrhol vypočutie [REDAKOVANÉ] v konaní, nemôže to mať za následok „zhojenie“ pochybenia okresného súdu tak, ako sa to mylne domnieva najvyšší súd. Odhliadnuc od dosiaľ uvedeného, podľa názoru sťažovateľa bol krajský súd povinný vypočuť [REDAKOVANÉ] aj bez návrhu sťažovateľa. Vzhľadom na skutočnosť, že čestné vyhlásenie [REDAKOVANÉ] potvrdzovalo tvrdenia [REDAKOVANÉ], ktorej vierohodnosť sťažovateľ spochybňoval, je zrejmé, že výsluch [REDAKOVANÉ] bol nevyhnutný pre náležité objasnenie skutkového stavu, a tým aj pre rozhodnutie vo veci samej.

12. Sťažovateľ ďalej spochybňuje skutkové zistenia okresného súdu vzťahujúce sa na oprávnenosť uplatňovaného peňažného nároku (rozsah vykonaných prác) a jeho výšky (ktorá podľa sťažovateľa vôbec dokazovaná nebola). Zastáva názor, že v konaní bola porušená zásada rovnosti účastníkov v prospech žalobkyne, keďže okresný súd de facto zakaždým presúval dôkazné bremeno na osobu sťažovateľa, hoci bol žalovaný. Okrem toho všeobecné súdy nijakým spôsobom nebrali do úvahy relevantné tvrdenia, resp. dôkazy sťažovateľa.

13. Krajskému súdu sťažovateľ vytýka skutočnosť, že sa nezaoberal jeho odvolacími námietkami, a to ani zásadnými, pretože sa v podstate len stotožnil s rozsudkom okresného

súdu. Nijako sa tak nevysporiadal s námietkami nedôveryhodnosti svedkov. Nebral do úvahy, že okresný súd nezohľadnil existenciu preukázateľnej pochybnosti o dôveryhodnosti svedeckých výpovedí. Pritom pochybnosti o svedeckých výpovediach sa týkali nielen svedkyne [REDACTED], ktorej výpoveď sa nezhodovala so skutočnosťou, resp. sa odchyľovala aj od výpovede samotnej žalobkyne, ale aj [REDACTED], alebo v prípade spoločnosti Žabecký, u ktorej sa preukázalo skresľovanie účtovných a daňových údajov, keďže doklady o výkone údajných prác boli dodatočne vyhotovené cca 5 mesiacov od výkonu týchto prác. Krajský súd sa nezaoberal ani ostatnými námietkami týkajúcimi sa neunesenia dôkazného bremena zo strany žalobkyne. Úplne odignoroval námietku, podľa ktorej okresný súd založil rozsudok na tvrdeniach žalobkyne, ktoré nemali oporu vo vykonanom dokazovaní. Nezaoberal sa ani námietkou poukazujúcou na navýšenie nákladov za odvoz zeminy o sumu za údajné uskladnenie materiálu. Odôvodnenie rozsudkov nie je presvedčivé, je vo viacerých prípadoch založené na ničím nepodložených, nelogických účelových konštrukciách, ktoré nemajú podklad vo vykonaných dôkazoch. Spôsobuje to, že rozsudky sú nepreskúmateľné, čo taktiež zakladá odňatie možnosti sťažovateľa konať pred súdom.

14. Pokiaľ ide o najvyšší súd, ten mal nesprávne posúdiť námietku neoboznámene sťažovateľa s dôkazom, na podklade ktorého sa rozhodlo, ale nevenoval sa náležitým spôsobom ani ostatným námietkam sťažovateľa. Iba stroho konštatoval, že okresný súd, ale ani krajský súd nepochybili, s čím sťažovateľ z dôvodov už uvedených nemôže súhlasiť.

15. Sťažovateľ s ohľadom na už uvedené navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na súdnu a inú právnu ochranu, právo sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná, rozsudkom Okresného súdu Košice II zo dňa 19.01.2012, sp. zn. 42C/53/2010-222, resp. Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24.07.2013, sp. zn. 11Co/117/2012-269, resp. uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.02.2015, sp. zn. 6Cdo/24/2014-316 porušené bolo.

II. Rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 19.01.2012, sp. zn. 42C/53/2010-222, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24.07.2013, sp. zn. 11Co/117/2012-269 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.02.2015, sp. zn. 6Cdo/24/2014-316 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

III. Okresný súd Košice II, Krajský súd v Košiciach a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy tohto konania do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo

iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

A. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu

18. Právomoc ústavného súdu vyplývajúca z čl. 127 ods. 1 ústavy je vo vzťahu k všeobecným súdom limitovaná princípom subsidiarity, podľa ktorého poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd totiž pri zakladaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť.

19. Vo vzťahu k časti sťažnosti týkajúcej namietaného porušenia označených článkov ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 42 C 53/2010-222 z 19. januára 2012 zistil ústavný súd existenciu procesnej prekážky uvedenej v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a síce nedostatok právomoci.

20. Vo vzťahu k predmetnému uzneseniu okresného súdu disponoval sťažovateľ opravným prostriedkom (odvolaním), ktorý aj využil. Poskytnutie ochrany v prípade potenciálneho porušenia dotknutých článkov ústavy v danom prípade spadalo do právomoci nadriadeného súdu, teda krajského súdu, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

B. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu

21. V súvislosti s preskúvaním rozhodnutí všeobecných súdov v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou

ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

22. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uplatňuje dve skupiny námietok. V prvom rade tvrdí, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, a to v dôsledku neoboznámenia ho s čestným vyhlásením [REDAKOVANÉ], resp. v dôsledku nevypočutia tejto osoby ako svedka. Ďalej poukazuje na to, že všeobecné súdy dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, nereagovali na jeho argumentáciu a ich rozhodnutia sú nepreskúmateľné – inými slovami, spochybňuje kvalitu odôvodnenia napadnutých rozhodnutí.

23. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

24. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú okrem iných záruk právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania, ale tiež právo na odôvodnenie rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia musí jasne

a zrozumiteľne dávať odpovede na všetky právne a skutkovo *relevantné* otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Súd je povinný reagovať na tie argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považované za rozhodujúce.

25. Pokiaľ ide o dôkaz, a to čestné vyhlásenie [REDAKOVANÉ], uvedený postup by mohol dosiahnuť ústavnoprávnu dimenziu vtedy, ak by bol v jeho dôsledku vážnym spôsobom zasiahnutý niektorý z aspektov práva na spravodlivý proces, pričom v tomto prípade prichádza do úvahy predovšetkým zásada rovnosti a kontradiktórnosti konania. Podstatou uvedených zásad je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04), resp. aby sudy nezakladali svoje rozhodnutia na skutkových alebo právnych otázkach, ktoré neboli prerokované počas súdneho konania, pričom spôsobili taký obrat, ktorý nemohol predpokladať ani bdely účastník (pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Čepek proti Českej republike z 5. 9. 2013, č. 9815/10, bod 48; dostupný na: <hudoc.echr.coe.int>). Účastníci majú za rovnakých podmienok právo zoznámiť sa s každým dôkazom alebo vyjadrením predloženým na účely ovplyvniť rozhodnutie súdu. Ak v niektorom štádiu konania nebola dodržaná zásada kontradiktórnosti, nie je vylúčené, aby tento nedostatok odstránil a napravil súd vyššej inštalácie, a bolo tak učinené zadosť garanciám spravodlivého procesu vyplývajúcim z čl. 6 dohovoru (pozri už citované rozhodnutie Čepek proti Českej republike, bod 50).

26. V danom prípade mal sťažovateľ možnosť uplatniť svoje námietky proti predmetnému čestnému vyhláseniu v odvolaní, čo aj učinil. Krajský súd dal v napadnutom rozhodnutí sťažovateľovi za pravdu, že uvedený dôkaz nebol vykonaný procesne relevantným spôsobom. Zároveň však vysvetlil, prečo závery okresného súdu obstoja aj bez odvolania na uvedený dôkaz. Uviedol, že „*tento dôkaz bol vyhodnocovaný predovšetkým vo vzťahu k ručnému ošetrovaniu koreňov stromov a existenciu týchto prác potvrdila okrem žalobkyne aj svedkyňa [REDAKOVANÉ] (zápisnica o pojednávaní z 9. 5. 2011 z č. l. 165 – 176)*“. Za týchto okolností nepovažoval krajský súd za nevyhnutný ani výsluch [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd považuje tento postup za ústavne akceptovateľný, keďže možnosť sťažovateľa spochybniť predmetný dôkaz zostala zachovaná, pričom skutkové závery

týkajúce sa vykonania záhradníckych prác podľa súdov obstáli aj bez jeho zohľadnenia. Zároveň krajský súd riadne odôvodnil, prečo považoval výsluch [REDAKOVANÉ] za nadbytočný. Konanie ako celok tak bolo možné považovať za spravodlivé.

27. K námietkam sťažovateľa týkajúcim sa nesprávneho zistenia skutkového stavu ústavný súd uvádza, že zisťovanie a následne hodnotenie skutkových okolností je úlohou všeobecných súdov a ústavný súd by do neho mohol zasiahnuť len v prípade zistenia extrémneho nesúladu medzi skutkovými zisteniami a z nich vyvođenými skutkovými či právnymi závermi. Pôjde predovšetkým o prípady, keď skutkové zistenia z vykonaných dôkazov vôbec nevyplývajú, prípadne ak pre ne vykonané dôkazy nemohli byť v žiadnom prípade dostatočným podkladom. Takáto situácia však v tomto prípade nenastala. Ústavný súd je toho názoru, že všeobecné súdy záver o každom čiastkovom priznanom nároku žalobkyne podporili dostatočným množstvom dôkazov, z ktorých vyvodili logické závery. Uzavreli, že jednotlivé svedecké výpovede vytvárajú spolu s ďalšími dôkazmi logický celok a sú dostatočným podkladom pre záver o dôvodnosti žaloby, pričom tento svoj záver dostatočným spôsobom odôvodnili. Opis skutkového stavu, tak ako bol ustálený všeobecnými súdmi, nevykazuje žiadne znaky extrému či svojvôle.

28. Pravdou nie je ani to, že by sa všeobecné súdy nevenovali námietkam sťažovateľa (ktoré uplatňuje aj v ústavnej sťažnosti). K otázke dôveryhodnosti svedkov sa vyjadroval už súd prvého stupňa, ktorý konštatoval, že „*výpovede svedkov navrhovateľky vyhodnotil ako hodnoverné aj vzhľadom na to, že k jednotlivým skutočnostiam sa svedkovia vyjadrovali rovnako (o umiestnení jazier, o úprave svahovitého terénu, ktorý SAMSON úpravami znížil a Žabecký musel zaväzať, o väčšom počte fúr, o potrebe odhaliť korene stromov ručne, o odstraňovaní a odnášaní kmeňov stromov – agátov), ktoré v konečnom dôsledku potvrdzovali tvrdenia navrhovateľky*“. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorého bola výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ] nevierohodná okrem iného s ohľadom na jej zamestnanecký pomer, s ktorou sa všeobecné súdy výslovne nezaoberali, ústavný súd podotýka, že existencia zamestnaneckého vzťahu svedkyne k žalobkyňou nemôže sama osebe odôvodniť záver o nepravdivosti či nedôveryhodnosti jej svedeckej výpovede. Ani tento nedostatok odôvodnenia preto nemôže spochybníť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ústavný súd uzatvára, že sťažovateľovi sa dostalo odpovede na všetky otázky, ktoré uplatnil

vo svojich opravných prostriedkoch a ktoré boli relevantné pre rozhodnutie v danej veci. Pokiaľ aj naďalej spochybňuje hodnovernosť svedkov poukazovaním na nezrovnalosti v ich výpovediach či nedostatok zhody ich výpovedí so skutočnosťou, v podstate sa tak dožaduje prehodnotenia dôkazov, čo však nie je úlohou ústavného súdu.

C. K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu

28. S ohľadom na už uvedené je plne akceptovateľné aj rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré v postupe a rozhodnutiach súdov nižších stupňov nenašiel žiadne pochybenie. Najvyšší súd aplikoval a interpretoval príslušné právne normy v súlade s ich znením a obsahom. Napadnuté rozhodnutie reaguje na všetky relevantné námietky sťažovateľa, je riadne odôvodnené a nevykazuje žiadne známky svojvôle. Najvyšší súd teda nijako nevybočil z medzí určených čl. 46 ústavy či čl. 6 dohovoru.

29. Zo všetkých uvedených dôvodov bolo potrebné odmietnuť sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2017